

Kunst op je huid

Juwelen gemaakt door kunstenaars

Het is een eeuwenoude discipline, maar pas de laatste jaren is er meer aandacht voor: juwelen gemaakt door kunstenaars. Kennismaken met die boeiende wereld kan op TEFAF. Didier Ltd. brengt historische stukken, Elisabetta Cipriani gloednieuwe.

TEKST: ELIEN HAENTJENS

Didier Haspeslagh, samen met zijn vrouw Martine de bezieler van Didier Ltd., ontdekte de discipline zo'n 25 jaar geleden. "In die periode waren er nog niet veel juwelen op de markt, want vroeger maakten de kunstenaars vooral juwelen voor hun vrouw of vriendin. Het waren dus zeer intieme cadeaus, die je niet zomaar verkoopt. Zo komen op dit moment geleidelijk stukken uit de jaren zestig en zeventig boven water", vertelt Haspeslagh.

Intussen verzamelde het duo een dikke 650 juwelen van vooral naoorlogse kunstenaars als Pablo Picasso, Max Ernst of Alberto Giacometti. "Helemaal aan het begin van zijn carrière maakte Giacometti een aantal juwelen op bestelling. Zelf was hij ervan overtuigd dat hij op een dag van zijn werk zou kunnen leven, maar zijn vader was dat allerminst. Toen modeontwerpster Elsa Schiaparelli de broches weigerde omdat ze te zwaar waren, zag zijn vader zijn idee bevestigd. Al slaagde Giacometti uiteindelijk wel in zijn opzet, want nu is hij de duurste beeldhouwer ter wereld. Onze juwelen zijn ongetwijfeld zijn goedkoopste stukken", lacht het duo.

Lichaam als motor
Momenteel zijn Didier en Martine Haspeslagh bezig met het verzamelen van zoveel mogelijk stukken van de tentoonstelling 'Jewelry by contemporary painters and sculptors' uit 1967 in het Museum of Modern Art. "De Amerikanen hebben heel snel ook andere vormen van kunst, zoals tapijten, keramiek en dus ook juwelen, als volwaardig onderdeel van een kunstenaarsoeuvre beschouwd. Want uiteindelijk zijn deze toegepaste kunstvormen gebaseerd op dezelfde principes

boven
Ai Weiwei, 'Rebar in Gold', 2013, 24kt gouden armband, uniek stuk, 60 cm. Courtesy: Elisabetta Cipriani.

onder
Jannis Kounellis, 'Labbra', 2012, 18kt witgouden met zwarte rhodium lipring, editie van 12, gesigneerd en genummerd. Courtesy: Elisabetta Cipriani. Jannis Kounellis, 'Labbra4', 2012, 18kt gouden lipring, editie van 12, gesigneerd en genummerd. Courtesy: Elisabetta Cipriani.

die kunstenaars hanteren voor hun schilder- of beeldhouwkunst. Tevens bestond er in de Verenigde Staten na de Tweede Wereldoorlog een rehabilitatieprogramma voor teruggekeerde soldaten uit oorlogsgebied. Daar konden ze allerlei technieken leren, waaronder ook juwelen maken. Kunstenaars als Alexander Calder gaven de lessen. Op deze manier zijn er ook veel stukken ontstaan”, vertelt Didier Haspeslagh.

Al heeft elk land zijn geschiedenis. “Zo was Gian Carlo Montebello in Italië belangrijk, omdat hij als edelsmid onder meer samenwerkte met Lucio Fontana. Of ontstond de tendens in België aan het eind van de negentiende eeuw, met onder meer Henry Van de Velde en Gustave Serrurier-Bovy. Dat een Belgische kunstenaar als Pol Bury succes kende in de Verenigde Staten, heeft er mede voor gezorgd dat hij relatief veel juwelen heeft gemaakt. Daarbij slaagde hij er op meesterlijke wijze in om zijn kinetische kunst te vertalen naar een functioneel juweel waarbij hij de drager als motor – en dus als de aanzet tot de beweging van de loszittende deeltjes aan het juweel – zag. Een deel van die juwelen is momenteel te zien in Bozar.”

Naar de supermarkt

Kunstenaarsjuwelen fungeren dus als een soort miniatuur kunstwerkjes, die een verlengde zijn van het oeuvre. “Om een kunstenaarsjuweel ten volle te kunnen appreciëren, is het aangewezen om de artistieke taal van de kunstenaar te kennen”, vertelt het duo. “Daarom bestaat ons cliënteel voornamelijk uit vrouwen van kunstverzamelaars. Al zijn er soms ook mannen die graag hebben dat hun vrouw een juweel van een favo-

links
Verguld zilveren hanger van Lucio Fontana. Courtesy: Didier Ltd, London.

riete kunstenaar draagt, zodat ze het altijd kunnen zien.”

“Door die sterke band met de kunsten staan we op TEFAF bij de moderne kunst en het design. Zes jaar geleden, toen we voor het eerst deelnamen, was dat een bewuste keuze. Bovendien voelen we dat de interesse in onze discipline de laatste jaren sterk is toegenomen. Zelf zien we het ook als een taak om het publiek in te lichten over deze kunstvorm. Daarom doen we onderzoek naar de achtergrond van elk stuk, en publiceren we regelmatig kleine catalogi.”

“Wat zeker is, is dat dit soort juwelen veel intiemer is dan degene die je bij grote huizen als Cartier vindt. De meeste mensen hebben geen benul van de waarde. Dat heeft als grote voordeel dat je er gewoon mee naar de supermarkt kan. Soms vraagt de kassière me waar ik mijn juwelen heb

rechts
Giulio Paolini, 'Two in One', 1967-
2016, 18kt ring in geel goud,
editie van 30, gesigneerd en
genummerd. Courtesy: Elisabetta
Cipriani.

Martine Haspesslagh: "Wat zeker is, is dat dit soort juwelen veel intiemer is dan degene die je bij grote huizen als Cartier vindt."

gekocht. Het is fijn dat mensen die nooit naar een museum zouden gaan op deze manier in aanraking komen met kunst", vertelt Martine Haspesslagh. "Bovendien vind ik het ook gewoon erg fijn om dit soort juwelen te dragen. Elk stuk is totaal anders, je moet het echt passen om te zien hoe de grootte en het gewicht inwerken op je lichaam."

Geluksbrengers

De Londense galeriste Elisabetta Cipriani neemt voor het eerst deel aan TEFAF, in de showcase-sectie. "Ik ben erg benieuwd naar de reactie van het publiek, want de bezoekers van TEFAF zijn veel eclecticischer dan bijvoorbeeld die van Design Miami. Daarom zal ik verschillende projecten die ik sinds de opstart van de galerij in 2009 heb opgezet presenteren. Daarnaast toon ik twee nieuwe collecties: een aantal kettingen en ringen van Giulio Paolini, een kunstenaar uit de Arte Povera, en nieuw werk van Pascale Marthine Tayou", vertelt Cipriani. "Onder de noemer Gri – Gri, wat staat voor geluk en positieve energie, werkt hij aan zeven ringen waarvoor hij op kleine marktjes Afrikaanse kralen en zeeparels heeft verzameld. Die omzwach-

links

Pol Bury vertaalde zijn kinetische kunst in juwelen zoals deze armband. De drager functioneert als motor, en zorgt voor de beweging

onder

The Hunter, verguld bronzen broche van Alberto Giacometti, jaren 1930. Oorspronkelijk was dit stuk een van de knopen voor Elsa Schiaparelli, maar omdat zij ze te zwaar vond, maakte Giacometti er broches en kettingen van. Die gaf hij aan zijn vrienden.

telt hij met stukken stof, doordrongen van een geluksdrankje, en gekleurde draden. Ik hou ervan als kunstenaars elementen uit ons dagelijks leven in hun werk gebruiken, en er een totaal andere betekenis aan geven. Zeker omdat je bij een juweel normaal edele materialen verwacht. Ook aan de tactiele kwaliteiten van een stuk hecht ik veel belang.”

Geef mijn lippen terug

Als kind al had Cipriani een voorliefde voor juwelen, maar uiteindelijk studeerde ze kunstwetenschappen. “Dankzij de galerij kan ik die twee passies combineren. Ik vind het boeiend om kunstenaars wiens werk ik apprecieer opnieuw uit te dagen, en omgekeerd zijn zij daar ook blij mee. Soms duurt het wel drie jaar voordat ze de tijd én inspiratie vinden. Maar het is altijd spannend om te zien hoe de kunstenaars hun artistieke visie zullen vertalen in een voor hen totaal nieuw medium. Dat iemand het stuk uiteindelijk persoonlijk zal dragen, verhoogt de intimiteit.”

“Aangezien het juweel in een kunstcontext ontstaat, hecht ik veel belang aan het unieke of op zijn minst gelimiteerde karakter van de stukken. Zo wordt het een volwaardig onderdeel van het oeuvre. Bovendien willen mijn klanten niet perse een ketting of ring met grote diamanten, maar wel een uniek stuk met een verhaal. Om dat te kunnen begrijpen en er soms tienduizenden euros voor over te hebben, moet je het werk van de kunstenaar ook kennen”, vertelt Cipriani.

“Voor mij zijn alle stukken een beetje als baby’s. Ik kies de kunstenaar, volg de productie op en

zorg ervoor dat het bij de juiste eigenaar terecht komt. Bovendien test ik elk stuk op zijn draagbaarheid en elegantie. Daardoor ken ik ze allemaal door en door, en hou ik van ze allemaal. Als ik er echt een favoriet moet uitpikken, dan is het de ring van Jannis Kounellis die ik altijd draag. Zonder die ring voel ik me naakt. Toen ik hem vroeg om samen aan een project te werken, zei hij meteen ‘Give me my lips back’. Daarmee refereerde hij aan een diefstal tien jaar eerder, waarbij de lippen gestolen werden. Oorspronkelijk maakte hij die als onderdeel van een masker, een verwijzing naar de Griekse traditie waarbij maskers gedragen werden tijdens een begrafenis. Zo heeft elk stuk een verhaal, en juist dat maakt het zo boeiend.”

Meer weten

Contact

Elisabetta Cipriani- Jewellery
by Artists
Londen
www.elisbettacipriani.com
TEFAF showcase S3

Didier Ltd
Londen
www.didierltd.com
TEFAF stand 602